

YTTRANDE
2009-05-15

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Betänkande SOU 2009:16 Grundanalys, Förnyelse program och Kulturpolitikens arkitektur av Kulturutredningen

Sammanfattning

Sveriges Konstföreningar instämmer i Kulturutredningens uppfattning om folkbildningens stora betydelse för kultursektorn. Som landets ledande konstbildningsrörelse kan Sveriges Konstföreningar därför bara förundras över det faktum att Kulturutredningen inte bjudit in Sveriges Konstföreningar till något av sina många möten.

Sveriges Konstföreningar stöder Kulturutredningens förslag att regeringen ska ta initiativ till en dialog med de civilsamhälleliga organisationerna på kulturens område och Sveriges kommuner och landsting.

Sveriges Konstföreningar ställer sig positiv till utredningens förslag om att bidrag till arrangerande konstföreningarna ska ingå i portföljmodellen.

Sveriges Konstföreningar stöder utredningens förslag om att bidrag till organisationer inom bild- och formområdet även fortsättningsvis ska fördelas centralt.

Sveriges Konstföreningar anser att ett genomförande av portföljmodellen måste innehålla krav på medverkan från civilsamhällets organisationer i regionen/länet.

Sveriges Konstföreningar anser att det statliga avtalet om utställningsersättning ska utvecklas vidare och att avtal om utställningsersättning ska ingå som en del i förhandlingarna inom ramen för portföljmodellen.

Sveriges Konstföreningar anser att det bidrag till utställningsersättning som fördelas av Kulturrådet till organisationer inom bild- och formområdet ska värdesäkras.

Sveriges Konstföreningar avvisar utredningens förslag om en gemensam myndighet för bidragsgivning och ersättning till konstnärer och upphovsmän.

Inledning

Sveriges Konstföreningar är den samlande intresseorganisationen för landets konstföreningar och har som mål att vara landets ledande konstbildningsrörelse. Förbundet är uppdelat i 25 regionala distrikt, och består av drygt 1000 medlemsföreningar. Runt 350 av medlemsföreningarna är allmänna medan resterande föreningar återfinns på arbetsplatser. Tillsammans omfattar alla anslutna konstföreningarna närmare 400 000 enskilda personer. Konstföreningarna är en bred och viktig kanal till den konstintresserade allmänheten. Genom konstföreningarnas inköp, utställningar och pedagogiska verksamhet når konsten ut direkt till publiken regionalt, lokalt och på arbetsplatser. Konstföreningarna har en unik position inom svenskt konstliv när det gäller att skapa mötesplatser mellan publik och konst men också mellan publik och allmänhet i hela landet. Konstföreningsrörelsen är viktig för ett levande kulturliv.

Sveriges Konstföreningar ger stöd av olika slag till medlemmarna för att bland annat öka kunskapen om konst och konstliv genom kunskapsförmedling och öka förståelsen för nya konstnärliga uttryck genom spridning och visning av konst. I förbundets uppdrag ingår också att ge konstföreningar och styrelsemedlemmar den kunskap om föreningsarbete som behövs för verksamheten. Ett viktigt verktyg för förbundet är hemsidan som håller hög klass och medger effektiv kommunikation och är attraktiv för många grupper. Förutom att vara intresseorganisation administrerar Sveriges Konstföreningar även en del av den utställningsersättning som Kulturrådet fördelar till organisationer inom bild- och formområdet.

Sveriges Konstföreningars remissvar avgränsas till synpunkter på de resonemang och de förslag som Kulturutredningen lagt inom föreningens område. Närmare bestämt till den ideella sektorns betydelse för konstlivet och konstbildningen samt till konstnärernas villkor.

9 Kulturpolitik, civilsamhälle och folkbildning

Som framgått ovan är Sveriges Konstföreningar en av det civila samhällets största kulturorganisationer. Inom kulturområdet intar föreningen en särställning genom att verka både som folkbildnings- och arrangörsorganisation. I förbundets verksamhet förenas professionellt och ideellt kulturutövande. Genom Sveriges Konstföreningars kunskapsförmedling ökar kunskapen om konst och konstliv hos konstföreningarnas medlemmar och genom spridning och visning av konst ökar medlemmarnas förståelse för nya konstnärliga uttrycksformer, ett vidgat konceptbegrepp och mångkulturella dimensioner.

Kulturutredningen föreslår att regeringen ska ta initiativ till en dialog med de civilsamhälleliga organisationerna på kulturens område och Sveriges kommuner och landsting. Detta förslag stöds av Sveriges Konstföreningar. Sveriges Konstföreningar ställer sig även positiv till utredningens förslag om att bidra till arrangerande konstföreningarna ska ingå i portföljmodellen. Under de senaste åren har förbundet sett hur villkoren för de arrangerande konstföreningarna försämrats. Bidragen till föreningarna har skurits ned och sämre och mindre lokaler har ställts till förfogande för utställningsverksamheten. Detta trots att konstföreningen kan vara den enda utställningsarrangören på orten. De konstföreningar som hör till Sveriges Konstföreningar arrangerade år 2007 på ideell basis totalt ca 3000 utställningar och mer än 4000 kulturprogram, såsom föreläsningar, kurser, studiecirkel och konstresor.

En dialog mellan stat, kommuner, landsting och civilsamhällets organisationer ställer krav på bättre villkor för organisationernas deltagande. Ofta bedrivs arbetet i dessa organisationer på ideell basis, medan stat, kommuner och landsting utför betalt arbete. Ska dialogen bli meningsfull för alla parter krävs en bättre balans mellan parterna i dialogen. För att stärka konstföreningarnas arbete har Sveriges Konstföreningar 25 distriktsorganisationer som i nätverksform arbetar med utveckling av de lokalt och regionalt verkande konstföreningarna. Sveriges Konstföreningar kan konstatera att det verksamhetsstöd som distrikten tidigare fått av kommunerna alltmer dras in. Om en dialog som involverar det

civila samhället, i enlighet med det som skissas i Kulturutredningen, ska vara möjlig måste regionalt verkande organisationer garanteras stöd för sin verksamhet.

I kapitel 13 föreslår Kulturutredningen att bidraget till riksorganisationen Sveriges Konstföreningar även fortsättningsvis ska fördelas centralt, något som för en riksorganisation med verksamhet i hela landet, känns helt naturligt. **Sveriges Konstföreningar stöder utredningens förslag om att bidrag till organisationer inom bild- och formområdet även fortsättningsvis ska fördelas centralt.**

12 Ökat samspel mellan stat, landsting och kommun - portföljmodellen

I kapitlet redovisar utredningen ett förslag om en förhandlingsordning mellan stat, landsting och kommuner om satsningar på kultur i länet. I textdelen betonas civilsamhällets organisationers roll i processen fram till ett avtal mellan de nämnda tre parterna, men i förslagsdelen nämns inte organisationerna. Med en mer decentraliserad kulturpolitik måste den dialog med civilsamhällets organisationer, som utredningen så förtjänstfullt lyfter fram på central nivå (kap. 9), vara än viktigare på regional nivå. **Sveriges Konstföreningar anser att ett genomförande av portföljmodellen måste innehålla krav på medverkan från civilsamhällets organisationer i regionen/länet.**

13.6 Om konstnärernas villkor

Kulturutredningen lämnar inga konkret förslag om förbättring av konstnärernas villkor, istället hävdar kulturutredningen att portföljmodellen, ett utvecklat entreprenörskap, övergång från kulturpolitik till aspektpolitik samt en ny förvaltningsstruktur, ska leda till positiva effekter för konstnärernas villkor. Hur dessa förslag ska kunna förbättra konstnärernas villkor har kulturutredningen svårt att klargöra. Här återfinns endast luddiga och svepande förklaringar.

Vad gäller de professionella konstnärernas möjlighet att kunna basera sin försörjning på ersättning för utfört arbete föregår stat, landsting och kommuner med dåligt föredöme. Ett litet steg i rätt riktning är det statliga avtalet om utställningsersättning. **Sveriges Konstföreningar anser att det statliga avtalet om utställningsersättning ska utvecklas vidare och att avtal om utställningsersättning ska ingå som en del i förhandlingarna inom ramen för portföljmodellen.** Målet med detta är att stat, kommuner och landsting ska ge full ersättning till konstnärer för utfört konstnärligt arbete.

Sveriges Konstföreningar anser vidare att det bidrag till utställningsersättning som fördelas av Kulturrådet till organisationer inom bild- och formområdet ska värdesäkras. När detta bidrag inrättades räckte de anslagna medlen till de professionella konstnärer som ställde ut i dessa organisationer. Detta är inte längre fallet. Många professionella konstnärer ställer idag ut på konstföreningar utan att få någon ersättning. Det gäller även de konstföreningar som med endast små bidrag och med sina ideella krafter står för kommunens hela utställningsverksamhet.

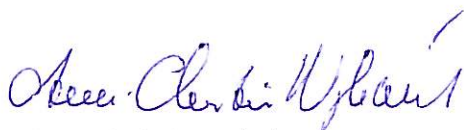
17 En sfär för frågor om konstarterna

Kulturutredningen vill att konsten och konstnärerna i än högre grad kan delta i samhälleliga utvecklingsfrågor och föreslår därför en gemensam myndighet för bidragsgivning och ersättning till konstnärer och upphovsmän. Hur en sådan gemensam myndighet skulle leda till att konsten och konstnärerna mer skulle delta i samhälleliga utvecklingsfrågor redovisar inte Kulturutredningen. Kulturutredningens förslag om ett "Konstverk" tycks böttna i en tro på att stora myndigheter är effektivare än små, utan att kunna redovisa några siffror på att så skulle vara fallet.

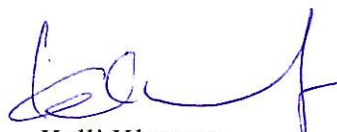
Sveriges Konstföreningar avvisar utredningens förslag om en gemensam myndighet för bidragsgivning och ersättning till konstnärer och upphovsmän. De myndigheter som idag fördelar bidrag och ersättningar är väl fungerande. Att på ett troligtvis kostsamt sätt slå sönder den befintliga strukturen är enligt Sveriges Konstföreningars bedömning ogrundad och onödig. Den medelsbrist som idag finns rörande bidragsverksamheten råder man inte bot på med ändringar i förvaltningsstrukturen.

I detta ärende har beslut fattats av Sveriges Konstföreningars styrelseordförande Ann-Christin Nykvist, ledamöterna Catrin Engman, Arne Persson och Birgitta Westergren Lenken samt tjänstgörande suppleanten Laila Filipsson. Förbundschef Kalli Klement har varit föredragande.

För Sveriges Konstföreningar

Ann-Christin Nykvist
Förbundsordförande

Kalli Klement
Förbundschef